

Spreektekst Programmabegroting 2024-2027:

Eigenlijk liggen er twee fundamentele vragen voor: de eerste betreft, zoals de aankondiging van dit agendapunt aangeeft, het vaststellen van de begroting. Maar omdat het ook het meerjarenperspectief omvat, ligt er ook een belangrijke vraag voor hoe wij als raad willen omgaan met het ravijnjaar: het jaar vanaf 2026 waarin gemeenten veel minder geld van het rijk krijgen.

Ik zal daarom eerst iets zeggen over de begroting en daarna apart iets over het ravijnjaar.

Tijdens de kaderraad van 6 juli heeft GroenLinks gepleit voor 3 speerpunten:

Bestaanszekerheid;

Gezond Wonen;

Groen- en dierenwelzijn.

Als we dan kijken naar hoe deze prioriteiten nu belegd zijn in deze begroting, dan vinden we dat voldoende terug. Want wij snappen dat het besturen van een stad niet makkelijk is. En het besturen van een voormalige groeistad zoals Nieuwegein is helemaal moeilijk zoals we zojuist ook zagen bij het besluit over de vitale scholen.

Wij danken de ambtelijke organisatie voor de heldere beantwoording van alle vragen. En wij danken het college voor de twee heldere toezeggingen tijdens de AvdS over extra aandacht de afvalvrije scholen en de activiteiten in de bibliotheek, gericht op educatie. Beide zeer belangrijk!

Wel blijven wij ons zorgen maken over het te lage gebruik van de stadspas. Omdat wij ons enorm opwinden over zoveel mensen die op of onder de armoedegrens zitten. Als GroenLinks vinden wij dat een schande in een land als Nederland, en we strijden ervoor om iedereen een normaal bestaansniveau te geven. Voor de lokale politiek zoeken wij het in de steun voor de mensen in onze stad. De stadspas is daar een belangrijk instrument voor. Om verschillende redenen wordt deze onvoldoende gebruikt terwijl het de mensen die het zo hard nodig hebben echt verlichting geeft. Wij horen dat de wethouder ook onze zorgen deelt, dus we kunnen samen naar oplossingen zoeken. Wellicht dat het uitgeven van deze stadspas aan iedereen, zoals wij eerder hebben genoemd, toch overwogen kan worden. Wij komen daar later op terug.

Wel willen we alvast één deel toevoegen aan de stadspas en wel de optie van deelmobiliteit. Omdat vervoersarmoede leidt tot verdere uitsluiting, en dus verdere eenzaamheid en nog meer armoede. Wij vragen dan ook aan de wethouder of hij kan **toezeggen** om te onderzoeken of een korting via de stadspas op deelmobiliteit mogelijk is.

Dan nog een ander zorgpunt van GroenLinks; want uit de beantwoording op onze technische vraag over preventieve geestelijke gezondheidszorg voor onze jeugd, zoals ook suïcide-preventie, maken wij op dat u op zoek bent naar mogelijkheden om de vraag naar deze intensieve hulp te voorkomen en te verkorten. Zowel binnen de jeugdhulp als ook het preventief veld. *U geeft daarbij echter aan dat preventief aanbod niet financieel is te vertalen.* Dat baart ons grote zorgen; Onze vraag aan de wethouder is dan ook:

Hoe denkt de wethouder dan te kunnen sturen als we aan de voorkant juist meer willen doen aan preventie en er geen zicht is op de kosten?

Kan de wethouder toezeggen in het de omgevingsprogramma's gezondheid en jeugd hier meer specifiek naar te kijken in relatie tot het aangenomen initiatiefvoorstel 'focus preventie gezondheidszorg'?

En dan het tweede punt binnen deze begrotingsbehandeling: Hoe komen wij tot een goed meerjarenperspectief? Of eigenlijk: hoe gaan wij als lokale raad om met de onbetrouwbare rijksoverheid? Ook voor het standpunt hierover verwijs ik naar onze bijdrage in de Kaderraad: GL wil niet in een kramp schieten en allerlei bezuinigingen gaan afkondigen of extra belastingen gaan heffen om het ravijnjaar van 2026 te dichten. Want dit is een probleem van vrijwel alle 400 gemeenten in Nederland en de oplossing moet dan ook uit Den Haag komen. De lobby via de VNG is krachtig en anders dan in juli weten wij nu ook dat er een andere regering zal komen. Want er zijn 22 november immers verkiezingen. Je kan sneller iets afbreken dan weer opbouwen, dus wij pleiten voor een koel hoofd in deze.

Gelukkig hebben wij de wethouder in de AvdS horen zeggen dat het plan zoals nu voorligt, bedoeld is om een inventarisatie te krijgen van de mogelijke knoppen om aan te draaien. Dus om als het ware scenario's te verkrijgen van verschillende soorten bezuinigen, zowel qua omvang als ook qua aard van de bezuinigingen. En daarbij geeft GroenLinks nadrukkelijk aan dat wat ons betreft ook de knop van **lastenverzwaring** voor groepen die dat kunnen dragen ook tot de mogelijkheden om een begroting sluitend te krijgen, zou moeten behoren. Net zo goed als een gedegen verkenning of een eenmalige of maximaal tweejarige aanvulling uit de **algemene reserve** een optie is.

Wil de wethouder die beide zaken ook meenemen in de onderzoeken?

GroenLinks steunt dat er plannen gemaakt gaan worden zodat wij als raad en stad goed voorbereid zijn. Wel hebben wij zorgen over het tijdsfad. En dan met name of het tijdsfad niet te krap is om de stad, onze partners en de instellingen en initiatieven die dit mogelijk gaan treffen, er wel voldoende bij betrokken worden. Want als we iets kunnen leren van het voorbeeld van het burgerforum in Zeist, dan is het wel dat de instellingen en initiatieven zelf heel goed kunnen aangeven wat met minder kosten wél kan. Er is dan ook gelijk draagvlak.

Daarmee pleit GroenLinks nu niet voor een burgerforum hierover, want dat vraagt meer voorbereidingstijd dan nu gepland. Maar wel vragen wij aan het college om **meer** in te zetten op het goed betrekken van de partners in de stad. Graag horen wij dan ook hoe het college dat gaat aanpakken.

Voorzitter, tot zover: dankuwel.